

Yu.Levchenko, V. V. Tkacheva. - M.: Prosveshcheniye, 2008. - 239 s. **8. Maller A. R.** Pomoshchdetyam s nedostatkamirazvitiya. Knigadlyaroditeley / A. R. Maller. - Moskva: 2006. - 72 s. **9. Nikishina V. B.** Sotsialno-psikhologicheskayadeterminatsiyarusheniypsikhicheskogorazvitiyadetej: avtoref. dis. d-rapsikhol. nauk / V. B. Nikishina. - Yaroslavl, 2004. - 54 s. **10. Psikhologiya semi i bolnoy rebenok.** Uchebnoyeposobiye: Khrestomatiya. - SPb.: Rech, 2007.- 400 s. **11. Semago M. M.** Sotsialno-psikhologicheskiyeproblemy semi rebenka- invalida s detstva / M. M. Semago. - M.: 1992. - 53 s. **12. Tingey-Mikhaelis K.** Deti s nedostatkamirazvitiya: Kniga v pomoshchroditeleyam / KerolTingey-Mikhaelis. - M.: Pedagogika, 1988. - 240 s.

Душка А.Л. Роль сім'ї у вихованні дитини з психофізичними відхиленнями.

У статті розглядаються проблеми сімей, які виховують дитину з психофізичними вадами проводиться теоретичний аналіз літератури з даної теми, розглядаються рівні і фази якісних трансформаційних змін в таких сім'ях, даються рекомендації з формування адекватних батьківських установок на захворювання та соціально-психологічну проблему дитини шляхом активного залучення батьків до психокорекційного процесу У статті підкреслюється, що надання психологічної допомоги сім'ям дозволяє оптимізувати проблеми особистісного і міжособистісного характеру, що виникають внаслідок народження в сім'ї дитини з психофізичними відхиленнями в розвитку. Адекватність позиції дозволить батькам придбати новий життєвий сенс, гармонізувати взаємини з дитиною, підвищити власну самооцінку, оптимізувати самосвідомість. Це, у свою чергу, зумовить використання батьками гармонійних моделей виховання, а в перспективі забезпечить ефективний оптимальний варіант соціальної адаптації дитини.

Ключові слова: психокорекційний процес, сімейна адаптація, психологічна допомога сім'ї.

Душка А.Л. Роль семьи в воспитании ребенка с психофизическими отклонениями.

В статье рассматриваются проблемы семей, воспитывающих ребенка с психофизическими недостатками, проводится теоретический анализ литературы по данной теме, рассматриваются уровни и фазы качественных изменений в таких семьях, даются рекомендации по формированию адекватных родительских установок на заболевание и социально-психологической проблемы ребенка путем активного привлечения родителей к психокоррекционному процессу. В статье подчеркивается, что оказание психологической помощи семьям позволяет оптимизировать проблемы личностного и межличностного характера, возникающие вследствие рождения в семье ребенка с психофизическими отклонениями в развитии. Адекватность позиции позволит родителям обрести новый жизненный смысл, гармонизировать взаимоотношения с ребенком, повысить собственную самооценку, оптимизировать самосознание. Это, в свою очередь, обусловит использование родителями гармоничных моделей воспитания, а в перспективе обеспечит эффективный оптимальный вариант социальной адаптации ребенка.

Ключевые слова: психокоррекционный процесс, семейная адаптация, психологическая помощь семье.

Dushka A.L. The role of the family in the education of a child with mental and physical deviation.

The article describes problems of families who bring up a child with mental and physical developmental disabilities. Theoretical analysis of literature on the topic has also been carried out, levels and phases of qualitative changes in these families has been considered. As a result, the formation of adequate parental settings on the disease and the social and psychological problems of a child is recommended by active involvement of the parents into the process of psycho-correctional process. The article emphasizes that the provision of psychological support to families allows optimizing the problems of personal and interpersonal character at arising a child with mental and physical developmental disabilities. The adequacy of the position will allow parents to find a new sense of life, harmonize the relationship with a child, improve own self-esteem and self-optimizing. This, in turn, will determine the use of harmonious patterns of upbringing a child and in the future will provide the best option of effective social adaptation of a child.

Keywords: psychocorrectional process, family adaptation, psychological assistance to a family.

Стаття надійшла до редакції 24.10.2013 р.

Статтю прийнято до друку 25.10. 2013 р.

Рецензент: д.п.н., проф. Мамічева О.В.

УДК 376.4:615.851.4

ВПЛИВ МУЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ НА ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ СПЕКТРУ АУТИЗМУ

Касьян М. В.,

Шибасєва Р. В.

На даний час все більше дітей мають порушення у розвитку, серед них велика кількість з емоційно-вольовими, а також комунікативними порушеннями. Адаптація до життя у суспільстві має бути першочерговим завданням при роботі з такою дитиною, тому всі зусилля спеціалістів мають бути направлені на досягнення цієї мети. Найбільш глибокі емоційні порушення можна спостерігати при розладах спектру аутизму, які характеризуються також відсутністю прагнення до встановлення контакту з іншими людьми, відчуженням від оточуючих та періодичним зануренням у власний внутрішній світ. Дітям з аутизмом складно виразити свій внутрішній стан а також зрозуміти внутрішній стан іншої людини.

Не зважаючи на велику кількість досягнень у галузі спеціальної психології стосовно методів роботи з такими дітьми, існує потреба у знаходженні альтернативних шляхів реабілітації, що будуть впливати на дітей з аутизмом та матимуть суттєві результати. Тому значно зростає роль музикотерапевтичного підходу у психології, основним завданням якого постає соціалізація дитини з розладами спектру аутизму, та сприяння її гармонізації з оточуючим середовищем.

Традиційно музика вважається одним із найефективніших засобів емоційної регуляції психічної діяльності людини, багатосторонньої допомоги їй. Музична терапія має широкі можливості при роботі з дітьми, підлітками та дорослими, що мають порушення у розвитку, оскільки вона сприяє розвитку людини в різних сферах її діяльності, таких як соціальна, емоційна, пізнавальна та інших.

Музика являється ефективною для дітей з аутизмом оскільки вона виступає невербальним засобом спілкування, та незалежно від рівня розвитку музичних навиків викликає мотивацію до занять, проте музикотерапевтичні техніки потребують постійного вдосконалення, що залежить від динаміки соціального розвитку в даний час. Ґрунтовний теоретичний аналіз надбань музичної терапії, розробка проблеми використання музикотерапевтичних технік при роботі з дітьми, що мають розлади спектру аутизму і є основною метою даної статті.

Музикотерапія являється методом, що використовує музику з метою психопрофілактики, психокорекції та психотерапії. Деякі вчені також вважають музикотерапію засобом для стимуляції розумової діяльності та фізичної працездатності (С.В.Шушарджан, В.І.Петрушин) [8, 10]. Інтерес до музикотерапії серед психологів та педагогів зростає, що можна пояснити результатами терапевтичного впливу музики. Перші розробки проблеми позитивного музичного впливу з'являються наприкінці ХІХ століття. В.М.Бехтерев зазначав, що музичний твір, який за своїм станом співпадає з настроєм слухача, викликає сильне враження, а твір, що дисгармоніє з настроєм слухача, може не тільки не подобатися, але й роздратовувати [3]. В роботах Л.С.Брусиловського (1971), В.Ю.Зав'ялова (1995), К.Швабе (1974) подано ретельний аналіз та систематизація різноманітних підходів до музикотерапії.

К.Швабе створив систему методів музичної терапії, а саме – виділив активну терапію, в межах якої використовують музичну імпровізацію, вокалотерапію і танцювальну терапію; а також *рецептивну* терапію, суттю якої є сприймання музики [1].

Д.Алвін активно використовувала прийоми музичної терапії для роботи з дітьми із розладами спектру аутизму, результати якої відображені у її працях. Вона наголошує, що не зважаючи на невиліковність даного порушення, можна значно зменшити негативні прояви поведінки у дітей за допомогою музики та допомогти дитині з аутизмом адаптуватися у навколишньому світі [2].

Французький лікар А.Томатіс виклав концепцію музичної терапії, згідно якої дитина під час внутрішньоутробного розвитку у амніотичній рідині чує важливі для себе звуки, які втрачає після народження. Це такі звуки як дихання матері, серцебиття, голос. Він змодельював звуки, які дитина чує через плаценту, і став використовувати їх у практиці з метою терапії дітей з різноманітними порушеннями – гіперактивністю, дислексією, аутизмом [5].

За допомогою музичних занять з дітьми, що мають емоційні порушення, терапевти дійсно досягають ефективних результатів. За умови використання цілісних музичних творів, що мають визначені початок та завершення, дитина переживає певний емоційний стан, після завершення якого переходить на новий рівень психоемоційного відчуття. Допомога музикотерапевта може бути корисна при найрізноманітніших захворюваннях та хворобливих станах.

Часто діти з аутизмом виявляються дуже музичними, та більшість таких дітей надзвичайно сприйнятливі до музики, адже музика являє собою надзвичайно гнучкий та податливий засіб, що впливає на людину незалежно від її інтелектуальних можливостей та обізнаності [2]. Музику також вважають «універсальною мовою», за допомогою якої можна налагодити комунікацію майже з усіма, і це зрозуміло, адже дитині не доводиться вибирати що необхідно зробити чи сказати – вона лише виконує добре знайомі дії із інструментом. Поступово ця діяльність допомагає налагодити контакт музичного терапевта із дитиною. Отже, музичні заняття, що безпосередньо впливають на емоційну сферу дитини, дозволяють вирішити терапевтичні завдання, і дитина з часом спроможна на більш складні завдання.

При роботі з дітьми з розладами спектру аутизму використовуються дві форми музичної терапії – індивідуальна та групова. Також робота проходить при різній обстановці. Організація терапії що залежить від дитини та характеру її ставлення до оточення, відносин з музикотерапевтом. Нерідко у аутистичних дітей спостерігається прагнення до одноманітності, вони тяжко сприймають будь-яку зміну у оточенні, тому для таких дітей необхідно дотримуватися постійності до найменших дрібниць, починаючи від набору інструментів, що будуть використані на занятті, завершуючи розташування меблів у кімнаті. Обстановка у якій знаходиться дитина має давати змогу відчувати себе комфортно та невимушено. Це надає змогу звільнитися від емоційних бар'єрів,

страхів [2].

Побудова програми для музичної терапії з дітьми із розладами спектру аутизму є складним завданням, оскільки реакцію дитини важко передбачити. Одні діти надають перевагу «живій музиці», яку грає музотерапевт, іншим більше подобається звук із запису, однак і в тому і в іншому випадку сприйняття звуку виступає основою для побудови взаємозв'язку між внутрішнім світом дитини та середовищем, що її оточує. Музичний інструмент виступає при цьому як безпечний посередник до усього, що дитину оточує, а з часом терапевт буде сприйматися дитиною як провідник до цього інструменту.

Музична терапія також може бути направлена на розвиток мовлення дитини з аутизмом. Недостатність спілкування у таких дітей відображається на реформованості виразного мовлення, яке найчастіше набуває беземоційного характеру. Мовлення у них може бути відсутнім, можуть спостерігатися різкі викрики, гортанні звуки, вокалізації та обривки слів, які складно зрозуміти. Також часто спостерігаються ехолалії – наслідування мовленню іншої людини. Музичний терапевт здатен допомогти дитині з розладами спектру аутизму у мовленнєвому розвитку, використовуючи різноманітні музичні засоби.

Оскільки музика може розглядатися як засіб комунікації, метою застосування цього засобу може бути «союз» музики та мовлення. Для досягнення цього доцільно використовувати вокалотерапію, адже діти з аутизмом більш схильні до співу у деяких випадках, і це може допомогти у поступовому формуванні мовлення. Вокалотерапія – це вид виконавського мистецтва, в процесі якого активно розвиваються пізнавальна діяльність, емоційна чуттєвість, музичний слух, вокально-хорові навички, зміцнюється голосовий апарат дитини. Виконання пісні дозволяє не лише виразити свої почуття, але й викликати в інших розуміння і співчуття. Вже в ранньому віці діти реагують на інтонації пісні, ще не розуміючи її змісту [8, с. 115]. За допомогою пісень можна навчити дитину вимовляти прості слова, вигуки, включивши багатозначні фрази у процес вокалотерапії. За допомогою пісень мовлення дитини стає більш плавним, ритмічним [7].

Важливо розуміти, що основною метою занять музикотерапією являється не викладання музики та здобуття дитиною музичних навиків, а використання музики як засобу розвитку дітей з аутизмом для формування їх ідентичності. Музика для таких дітей часто стає засобом для розслаблення, позбавлення фрустрацій та тривоги, що характерні для цих дітей. Музичний терапевт має прагнути досягнути атмосферу взаємної довіри та поваги на заняттях, і через це звук може стати фактором, який буде зменшувати напругу у дітей з аутизмом і надалі, і в результаті фактором, завдяки якому вони зможуть контролювати себе [2].

Гра на різноманітних музичних інструментах, ігри під музику та танцювальна терапія сприяють розвитку координації рухів та моторики у дітей з аутизмом. Для цього необхідно поступово збільшувати кількість інструментів, з кожним разом додаючи інструменти, що є більш складними для дитини та що вимагають більш розвинутої моторики та координації. Також важливим у музикотерапії є пересування дитини по залу, де відбуваються заняття. Якщо на початку роботи дитина пересувається хаотично, з часом необхідно поступово організувати її рухи, використовуючи елементи гри, ускладнювати вправи та завдання. Це допоможе у розвитку просторових уявлень дитини [4].

Заняття музичною терапією дозволяють дитині створити свій музичний простір, у який поступово входять інші люди – спочатку це музичний терапевт, який відкрив цей простір для дитини, потім це педагоги, батьки, з якими дитина може надалі займатися музикою. Для досягнення цього музикотерапевту необхідно працювати комплексно, із залученням інших спеціалістів, що працюють з дитиною, а також залучати батьків до спільної діяльності з дитиною. Така поступова соціалізація надалі дасть змогу дитині при включенні у музикотерапевтичну групу спілкуватися з іншими дітьми.

Під час музичних занять значно зростає активність дитини, яка стимулюється двома чинниками – емоційною атмосферою, що спостерігається на музотерапії, і завдяки якій терапевт залучає дитину до спільної діяльності, і стимуляція музикою, яка активізує дитину до реакції – на початку емоційної, потім і рухової. Однак слід пам'ятати, що значний прогрес дитини у її комунікативних навиках та формування її ідентичності під час занять проходить за тривалий та поступовий період «еволюції», який найчастіше проходить досить довго.

Завдяки музикотерапії також можна значно розвинути почуття ритму, що допомагає потім ритмізувати свої рухи (наприклад, у танці), а з часом і мовлення. Як вказував Б.М.Теплов, ритм саме музичного твору впливає на емоційну сферу слухача, потім викликаючи супроводжуючу рухову активність, тобто включеність одразу емоційної та рухової сфер робить розвиток відчуття ритму більш легким через музику [9]. Для дітей з розладами спектру аутизму дуже важко синхронізувати свої рухи та співвідносити їх з темпом музики, для розвитку їх почуття ритму потрібно чимало вправ. Дуже мало таких дітей мають вроджене відчуття ритму, для них більш характерні ритмізовані стереотипні рухи, які по суті мають з відчуттям ритму мало спільного. Однак для них ритм діє сильніше за мелодію, викликаючи фізіологічний відгук організму. Важливо під час розвитку відчуття ритму починати із найпростіших ритмічних малюнків, відстукуючи їх, спочатку надаючи допомогу дітям з аутизмом і поступово надавати можливість їм відчути ритм самостійно. Такі тривалі вправлення дають можливість

коригувати поведінку, впорядковувати рухи дітей із проявами гіперактивністю, а також розвивати координацію рухів.

З часом дитину з аутизмом після тривалих індивідуальних занять можна включити у групові заняття, з метою подальшої соціалізації дитини та розширення її музичного простору. У музикотерапевтичній групі дитина перебуває з однолітками у безпосередній близькості, тому на перших заняттях найчастіше не бере участі у спільній діяльності, замикаючись у собі та шукаючи допомоги зі сторони музикотерапевта. Завданням на цьому етапі є максимальне подолання цієї замкнутості у дитини з аутизмом, яка не може відчувати себе комфортно у новій ситуації і музика для неї перестає сприйматися так як на індивідуальних заняттях. Дітям нелегко адаптуватися у цій ситуації і вони прагнуть позбутися від подразників, серед яких тепер і сама музика. Тому в цей період важливо не прискорювати події а дати дитині час для того, щоб вона звикла до нової обстановки і поступово почала приймати участь у загальній музичній діяльності. Необхідно використовувати улюблені музичні інструменти дитини, дати можливість вільно вибирати діяльність і потім поступово залучати до загальних вправ.

Відношення батьків дитини з аутизмом до музичних занять значно впливає на перебіг і результати музичної терапії. Вони часто можуть не розуміти дитину, оцінюють її поведінку як неслухняність або піддаються на маніпуляції дитини. Важливо пояснити батькам можливості та мету музичної терапії, адже їх уявлення про заняття можуть бути як занадто позитивні, з безґрунтовними сподіваннями на компенсацію невдач у повсякденному житті музичними навиками, так і занадто песимістичними, з повною невірою у доцільності музикотерапії. Терапевту необхідно налагодити з батьками конструктивні взаємовідносини основані на любові до дитини та бажанні найкращого результату. Такі взаємовідносини можливо побудувати за умови зацікавленості батьків у музичному житті своєї дитини та бажанні приймати участь у ньому. Батьки дитини з аутизмом повинні бути включені у повсякденне життя дитини і потребують всебічної допомоги спеціалістів, які займаються з нею, як музикотерапевта, так і педагогів, психологів та інших.

Отже, музична терапія розвивається з кожним роком все більше, і роль музикотерапевтичних занять з метою допомоги дитині з розладами спектру аутизму неоціненна. Доволі важко визначити та оцінити міру впливу музики на стан дитини, загалом дати оцінку її прогресу та позитивному розвитку. Але однозначно можна сказати, що музикотерапія дає значний поштовх у регулюванні поведінки дитини з аутизмом, розвитку мовлення у таких дітей. Музика виступає як засіб розкриття себе та самоконтролю, який дитина зможе використовувати на протязі всього життя. Тобто музична терапія для дітей з аутизмом є фактором для соціалізації їх, реабілітації та розвитку самоідентичності. Також такі заняття сприяють створенню психологічного комфорту для таких дітей, що при подальшій роботі з ними може використовуватися для їх емоційної розрядки та заспокоєння.

З іншої сторони однієї музикотерапії недостатньо для повного досягнення усіх завдань, що поставлені для максимальної адаптації та соціалізації дитини з аутизмом, тому максимального результату можна досягти лише при комплексному підході до дитини, загальної злагодженої роботи усіх спеціалістів, що надають допомогу дитині та її батькам. Музична терапія може бути включена у програму роботи з дитиною із аутизмом у поєднанні з іншими видами корекційної роботи, адже включає в себе велику кількість різноманітних технік та можливостей для полегшення її адаптації.

Література

1. **А.А. Осипова.** Общая психокоррекция. – М., 2001 – с. 169.
2. **Алвин Дж.** Музыкальная терапия для детей с аутизмом / Дж. Алвин, Э. Уорик. – М.: Теревинф, 2004 – 208с.
3. **Бехтерев В.М.** Работа головного мозга в свете рефлексологии. – Л., 1926. – 374с.
4. **Битова А. Л.** Место музыкальной терапии в системе помощи ребенку с нарушениями развития / А. Л. Битова, И. С. Константинова, А. А. Цыганок // Воспитание и обучение детей с нарушениями развития. – 2007. – № 6. – С. 54-63.
5. **Кэмпбелл Д.Дж.** Эффект Моцарта. – Минск: Поппури, 1999 – 320 с.
6. **Лебединская К.С.** Диагностика раннего детского аутизма: начальные проявления / К. С. Лебединская, О. С. Никольская. — М.: Просвещение, 1991. – 346с.
7. **Стаум М.** Музыкальная терапия и речь аутичного ребенка / М. Стаум // Музыкальная психология и психотерапия. – 2009. – N.4. – С.122-125.
8. **Петрушин В.И.** Музыкальная психотерапия. – М.: Владос, 1999 – 176с.
9. **Теплов Б.М.** Психология музыкальных способностей. – М.: Педагогика, 1985 – 335с.
10. **Шушарджан С. В.** Музикотерапія і резерви человеческого организма. – М.: Антидор, 1998. – 363с.

References

1. **A.A. Osipova.** Obshchaya psikhokorrekcija – M., 2001 – p.169.
2. **Alvin G.** Muzykalnaya terapiya dlya detey s autizmom / G. Alvin, E. Uorik. – M.: Terevinf, 2004 – 208 p.
3. **Bekhterev V.M.** Rabota golovnogogo mozga v sfere refleksologii. – L., 1926. – 374 p.
4. **Bitova A.L.** Mesto muzykalnoy terapii v sisteme pomoshchi rebenku s narusheniyami razvitiya / A. L. Bitova, I. S. Konstantinova, A. A. Cyganok // Vospitanie i obuchenie detey s narusheniyami razvitiya. – 2007. – № 6. – p.54-63.
5. **Kempbell D.G.** Effekt Mocarta. – Minsk: Poppuri, 1999 – 320 p.
6. **Lebedinskaya K.S.** Diagnostika rannego detskogo autizma / K.S. Lebedinskaya, O.S. Nikolskaya — M.: Prosveshcheniye, 1991. – 346 p.
7. **Staum M.** Muzykalnaya terapiya i rech autichnogo rebenka / M. Staum // Muzykalnaya psihologiya i psihoterapiya. – 2009. – N.4. – p.122-125.
8. **Petrushin V.I.** Muzykalnaya psihoterapiya. – M.: Vlados, 1999 – 176 p.
9. **Teplov B.M.** Psihologiya muzykalnyh sposobnostey. – M.: Pedagogika, 1985 – 335p.
10. **Shushardzhan S. V.** Muzykoterapiya i rezervy chelovecheskogo organizma. – M.: Antidor, 1998. – 363p.

Касьян М.В., Шибасєва Р.В. Вплив музичної терапії на дітей з розладами спектру аутизму.

У статті розглядається важлива роль музичної терапії для роботи з дітьми із розладами спектру аутизму та можливості використання цього методу як одного з засобів для їх поступової соціалізації, розвитку саморегуляції та створенню психологічного комфорту між дитиною та музикотерапевтом. Наданий детальний опис методів активної та пасивної музичної терапії, обґрунтовано доцільність використання цього методу з метою успішної корекції та реабілітації дітей з особливими потребами. Проаналізовано та зазначено варіанти проведення занять від індивідуальної імпровізації до спільної роботи з батьками та групової роботи з іншими дітьми. Розкрито можливості використання музичної терапії для розвитку мовлення дитини із розладом спектру аутизму через використання музики як невербального засобу спілкування, стимуляції активності, ініціативи, задоволення емоційних потреб. Також виявлено шляхи встановлення психологічного контакту між музичним терапевтом і дитиною з розладом спектру аутизму за допомогою музики та розвитку всебічної взаємодії між ними. Обґрунтована необхідність розвитку методу музикотерапії і подальшого використання музичних занять при роботі з дітьми із аутизмом та вдосконалення методологічної бази музикотерапевтичного напрямку психології.

Ключові слова: розлади спектру аутизму, музикотерапія, вокалотерапія, соціалізація, адаптація, альтернативні методи терапії, порушення емоційно-вольової сфери.

Касьян М.В., Шибаева Р.В. Влияние музыкальной терапии на детей с нарушениями спектра аутизма.

В статье рассматривается важная роль музыкальной терапии для работы с детьми с нарушениями спектра аутизма и возможности использования этого метода как одного из способов для постепенной их социализации, развития саморегуляции и создания психологического комфорта между ребенком и музикотерапевтом. Предоставлено детальное описание методов активной и пассивной музыкальной терапии, обоснована целесообразность использования этого метода с целью успешной коррекции и реабилитации детей с особенными потребностями. Проанализированы и указаны варианты проведения занятий от индивидуальной импровизации до совместной работы с родителями и групповой работы с другими детьми. Раскрыты возможности использования музыкальной терапии для развития речи ребенка с нарушением спектра аутизма через использование музыки как невербального средства общения, стимуляции активности, инициативы, удовлетворения эмоциональных потребностей. Также обнаружены пути установления психологического контакта между музыкальным терапевтом и ребенком с нарушением спектра аутизма с помощью музыки и развития всестороннего взаимодействия между ними. Обоснована необходимость развития метода музикотерапии и дальнейшего использования музыкальных занятий при работе с детьми с аутизмом и усовершенствования методологической базы музикотерапевтического направления в психологии.

Ключевые слова: нарушения спектра аутизма, музикотерапия, вокалотерапия, социализация, адаптация, альтернативные методы терапии, нарушения эмоционально-волевой сферы.

Kasian M.V., Shybaeva R.V. Effect of music therapy for children with autism spectrum disorders.

The article discusses the important role of the music therapy in the autistic spectrum disorders treatment and using it as a remedy for a gradual socialization of children with this disease and self-control development. The detailed description of the method of active and passive music therapy and advisable using it for the successful correction and rehabilitation of children with mental and physical disorder was given. Authors offer the variants of conducting classes, starting with individual improvisation and ending with parent's cooperation and working in groups with other children. They describe the potential of using music therapy as a non-verbal instrument of communication, simulation of activity, initiative, and satisfaction of emotional needs. Also, the ways of creation of emotional contact between therapist and child and the evolution of it are determined. It is noted that music therapy needs further development and application music lessons in working with children with autistic spectrum disorders as well as an improving its methodological basis.

Key words: autism spectrum disorders, music, vocal therapy, socialization, adaptation, alternative therapy methods, violations of emotional and volitional sphere.

Стаття надійшла до редакції 25.10.2013 р.

Статтю прийнято до друку 25.10. 2013 р.

Рецензент: д.мед.н., проф. Руденко Н.М.

УДК 159.928.22.

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБДАРОВАНОСТІ
ТА ДІАГНОСТИКА ОКРЕМИХ ЇЇ ВИДІВ**

Качаненко І. В.

Проблема роботи з обдарованими дітьми є дуже актуальною в сучасному світі, цікавить багатьох педагогів і психологів. Під обдарованістю дитини розуміються більш висока, ніж у його однолітків за рівних умов, схильність до навчання і більш виражені творчі прояви. Поняття «обдарованість» походить від слова «дар» і означає особливо сприятливі внутрішні передумови розвитку. Тому проблема обдарованості, творчості, інтелекту виходить на передній план у державній політиці, визначаючи пошук, навчання і виховання обдарованих дітей та молоді, стимулювання творчої праці, захист талантів.

Закон України «Про освіту» передбачає з метою розвитку здібностей, обдарувань і таланту дітей створення профільних класів (з поглибленим вивченням окремих предметів або початкової допрофесійної